O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
____
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil “__” _________

KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGI FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta’lim shakli uchun

Bilim sohasi:	300 000	- Ijtimoiy tanlov, jurnalistika va axborot
Ta’lim sohasi:	310 000	- Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60310100	- Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo’yicha)
	60310400	- Iqtisodiy xavfsizlik

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti

Fan nomi:	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	SECSERVUII
Yil:	3
Semestr:	6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda iqtisodiy xavf mazmun-mohiyati, korxonani moliyalashtirish manbalari, investitsiyalarni jalb etish shakllari, davlat tominidan nazorat qilimishi kerak bo'lgan jihatlari, jamiyat va shaxsning muxim xayotiy manfaatlarini tan olgan holda mamlakat iqtisodiy va xizmatlar xavfsizligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari bo'yicha yo'nalishiga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	ECONTH106 Iqtisodiyot nazariyasi
2.	FINANC112 Moliya
3.	MACRO06 Makroiqtisodiyot
4.	MICROE06 Mikroiqtisodiyot

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligi fanining maqsadi, predmeti va iqtisodiy xavfsizning mazmuni va mohiyati to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning ustuvor yunalishlarini bilishlari lozim;
TN3	Mamlakatda aholining ijtimoiy, iqtisodiy va xavfsizlik texnalogiyani ta'minlash masalalari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
	Ko'nikma jihatidan:
TN7	Korxonaning iqtisodiyoti xavfsizligini samarali baholashning xorijiy tajribasini qo'llay olishi kerak;
TN8	Korxonaning iqtisodiyoti xavfsizligi indikatorlarini hisoblash va chegaraviy qiymatlar bilan solishtirgan holda ma'lumotlarni sharhlash;
TN9	Korxonaning iqtisodiyoti xavfsizligini baholashda tahlil vositalaridan foydalanish amalliyotda qo'llay olish;

Fan mazmuni		
	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	**Ajratilgan soat**
M1	Zamonaviy shartlarda korxona	2
M2	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligi tushunchasi	2
M3	Korxona iqtisodiy havfsizligi ko'rsatmalari va tuzishlari	4
M4	Korxona (firma) iqtisodiy xavfsizligi	4
M5	Noanlik va xavfor shartlarida korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash	2
M6	Korxonaning moliyaviy ta'minoti	4
M7	Korxonaning iqtisodiyot xavfsizligi tizimida intellektual va kodlar xavfsizligi	2
M8	Korxona iqtisodiyot xavfsizligining texnik-texnologik tarkibi	4
M9	Korxona iqtisodiyot xavfsizligining axborot tarkibi	4
M10	Korxona iqtisodiy xavfsizligini kuch tarmog'i	2
M11	Korxona iqtisodiyot xavfsizligining xuquqiy nazariyasi	4
M12	Korxona iqtisodiyoti xavfsizligining ekologik funksional tarmog'i	2
M13	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda davlatning o'rni	2
M14	Xufyona iqtisodiyot: mohiyati va kelib chiqish sabablari va bartaraf etish yo'llari	4
	JAMI:	**44**
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Korxona xo'jalik yurituvchi subyekt sifatida	2
A2	Korxonani tashkil etish tartibi	4
A3	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligining mohiyati	2
A4	Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga ta'sir etuvchi omillar	2
A5	Korxona (firma) xavfsizligini ta'minlashning maqsadi, vazifalari va tamoyillari	4
A6	Risklarni sifatli baholash usullari	2
A7	Korxonaning moliyaviy manfaatlariga tahdidlar	4
A8	Foyda va rentabellik ko'rsatkichlari. Tadbirkorlik subyektining bankrotligi ta'rifi	2
A9	Korxona xodimlari xavfsizligining xavf omillari va ko'rsatkichlari	2
A10	Xodimni ishdan bo'shatishda korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash	2
A11	Korxonaning texnik va texnologik xavfsizligini ta'minlash	4
A12	Tijorat siri	2
A13	Iqtisodiy xavfsizlikning kuch tarmog'ini ta'minlash vositalari	4
A14	Pandemiya davrida korxona xavfsizligini huquqiy tartibga solish	2

A15	Korxonaning ekologik xavfsizligi	4
A16	Iqtisodiyotni tartibga solish va korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash usullari	2
A17	Korxonalarning moliyaviy-xo'jalik faoliyatini jinoiylashtirishni davlat tomonidan bostirish	2
	JAMI:	46

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Soat
1.	Korxona faoliyatida texnologiyani boshqarish tizimining tutgan o'rni. Korxonaninf iqtisodiy xavfsizligini rivojlantirish yo'llari.	2
2.	Korxona xo'jalik yurituvchi subyekt sifatida	4
3.	Korxona faoliyatini jadallashtirish sharoitida xavf-xatarlarni kamaytirish usullaridan foydalanish.	4
4.	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligiga xavf va tahdidlar	2
5.	Boshqaruv jarayonini tashkil etishda xatarlarning o'ziga xos ahamiyati.	4
6.	Risk sharoitida boshqaruv qarorlari va ularni ishlab chiqish.	2
7.	Korxona (firma)ning xavfsizlik xizmati	4
8.	Xatarlarni miqdoriy baholash usullari.	2
9.	Korxonaning moliyaviy xavfsizligi ko'rsatkichlari usullari.	4
10.	Xavfsizlikni o'lchash usullari.	2
11.	Axborot xavfsizlikni tartibga soluvchi asosiy huquqiy-me'yoriy xujjatlarning tarkibi.	4
12.	Korxona xodimlari xavfsizligining xavf omillari.	2
13.	Ishga qabul qilish paytida xodimlarning xavfsizligini ta'minlash.	2
14.	Korxonaning texnik va texnologik xavfsizligini ta'minlash.	2
15.	Kriktografiyaning tarixi.	4
16.	Axborot xavfsizligi auditi.	2
17.	Korxonaning iqtisodiy xavfsizligining axborot tarmog'ining ta'minlashdagi urni.	4
18.	Identifikatsiya, autentifikatsiya va avtorizatsiya.	2
19.	Axborot xavfsizligini baholash	4
20.	Parolli avtorizatsiya.	2
21.	Axborot xavfsizligini aniqlash tizimlari.	4
22.	Axborot xavfsizligini himoya qilish tizimiga qo'yiladigan talablar.	2
23.	Iqtisodiy xavfsizlikning kuch tarmog'ini	4
24.	Maxfiy ma'lumotlarning turlari.	2
25.	Axborot manbalarining maxfiyligiga tahdid.	4
26.	Simsiz tarmoqlarda tahdid va zaifliklar.	4
27.	Simsiz tarmoqlardagi tahdidlar turkumlanishi.	4
28.	Korxonaning ekologik xavfsizligini ta'minlash qarshi kurash choralari.	4
29.	Davlatning axborot siyosati va uning shaklianishi.	4
	JAMI:	90

	Asosiy adabiyotlar
1.	Iqtisodiy xavfsizlik. O'quv qo'llanma. / Xalikova L.N., Iskandarov B.A. SamISI 2023
2.	Korxona iqtisodiy xavfsizligi. O'quv qo'llanma. Xalikova L.N., Kamilova N.A., Ishankulova F. A., Ayubov I. I. SamISI. 2024.
3.	Mamatov A.A., Abulqosimov X.P., Mamatov S.A., Saidgaziyeva S.Sh. Iqtisodiy aytish. Darslik. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Jamoat 2 universiteti, 202.- 731 bet.
4.	I.S.Xotamov, M.K.Olimov, A.J.Ismoilov "Iqtisodiy" O'quv qo'llanma. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019 yil, 200 bet.
	Qo'shimcha adabiyotlar
1.	Iqtisodiy xavfsizlik: darslik. / M.A. Gundorova; Vladimir. davlat un-t im. A.G. va N.G.Stoletovlar. - Vladimir: VIGU nashriyoti, 2020. - 207 p.
2.	Abulqosimov X.P. Iktisodiy hafsizlik: Nazaria va amaliet. Ukuv ishlatish. - T .: Noshirlik fidushi, 2019 - 620 garov.
3.	Abulqosimov X.G., Rasulov T.S. va b. Mamlakat iqtisodiy havfsizligi va rakobatbardoshligini ta'minlashning barqaror yunalishlari. Monografiya. - T.: "Innovation rivozhlanish nashriyot - matbaa uyi". 2019. - 395 6.
4.	Kovalyov A.A. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash strategiyasi. Darslik - Sankt-Peterburg: Konovalova A.M. nashriyoti, 2019-188s.
5.	Iqtisodiy xavfsizlik: universitetlar uchun darslik / umumiy. Ed. L.P.Goncharova - 2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan. va qo'shimcha - M .: Yurayt nashriyoti, 2018.- 340s.
6.	Kuznetsova E.I. Iqtisodiy xavfsizlik: universitetlar uchun darslik va seminar / E.I. Kuznetsova. - M.: Yurayt nashriyoti, 2019-294 b.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektga puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Mualliflar:	Ayubov Ilyos Ilxomovich – “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi mudiri, i.f.f.d., PhD dotsent; Amirov Temur Mashrab o‘g‘li - “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi assistenti
E – mail:	ilxomovich03071984@gmail.com
Tashkilot:	SamISI “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi
Taqrizchilar:	**A.B.Taniyev** – TDIU Samarqand filiali Iqtisodiyot fakulteti dekani, i.f.n., dotsent; **Q.J.Mirzayev** – SamISI “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi mudiri, i.f.d., professor.

Mazkur Sillabus institut o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil ___ avgustdagi ___-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_________)

Mazkur Sillabus “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy bo‘limi boshlig‘i: **I.E.Shodmonov**

Fakultet dekani: **Sh.M.Islomov**

Kafedra mudiri: **I.I.Ayubov**

Tuzuvchi: **I.I.Ayubov**